

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING OOST EN WEST

OPGERICHT DOOR KOLONEL G.E.V. VAN ZUYLEN, 21 MAART 1900.

„HET KOLONIAAL BELANG IS EEN ALGEMEEN NEDERLANDSCH BELANG.“

<p>Abonnementsprijs per jaar:</p> <p>Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling f 2.50</p> <p>Voor Oost-Indië en het Buitenland „ 4.—</p> <p>Afzonderlijke nummers „ 0.05</p>		<p>Prijs der Advertentiën:</p> <p>Per regel f 0.15</p> <p>Bij plaatsing van 500 regels „ 0.12 1/2</p> <p>„ „ „ 1000 „ „ 0.10</p>
--	---	---

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.

□ Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat. □

□ Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO“, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG.

Inhoud van dit nummer.

Uit de O.-I. Mail. — West-Indië. — Feuilleton. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Leestafels. — Ledenlijst. — Mededeelingen. — Officiële Berichten.

Het Hoofddoel der Vereeniging is:
 Het verspreiden van populaire kennis omtrent onze Indië onder gansch het volk en het bevorderen der welvaart in die gewesten, om zodoende en ook door het verlenen van onderlinge hulp, warme belangstelling en liefde te kweken tusschen Nederland hier en ginds.
 Het lidmaatschap bedraagt als minimum f2.— 's jaars (voor Indië en het buitenland minstens f2.50). *)
 Zij die f5.— of meer contribueeren of een gift in ééns schenken van f100.—, zijn donateur(trice).
 Aan alle donateurs en leden wordt kosteloos en franco het Koloniaal Weekblad toegezonden.

*) Zie inteeiken-biljet op de achterzijde van den Omslag. Verzoeken dit ingevuld te zenden aan het adres van den Secretaris van het Hoofdbestuur E. van Assen, Heulstraat 17, Den Haag.

Informatie-Bureau

(Secretaris J. L. van Gennep),

dagelijks — Zon- en feestdagen uitgezonderd — van 10—12 en 2—4 u., ten kantore Heulstraat 17, 1ste verdieping. Zie overigens Officiële Mededeelingen ook van het Dagel. Bestuur en de Afdelingen op blz. 8.

Uit de O.-I. Mail.

De Cholera te Soerabaja.

De correspondent van De Javabode schrijft begin Juli j.l. o.m.:
 „De cholera is nu zoo goed als geweken uit onze gemeente en daar buiten in de afdeling Soerabaja; de zeer weinige gerapporteerde gevallen, die iederen dag aan de dagbladen worden bekend gemaakt, worden al meer dan eens afgewisseld door nihil-opgaven, zoodat het niet lang meer zal duren, of de gevreesde ziekte zal hier geheel hebben opgehouden.
 In vergelijking met de cholera-epidemie van 1901/02 is, hetgeen nu zoo goed als achter den rug is, een kleinigheid; toen werden 10.000 gevallen geconstateerd en nu van December 1909 tot ultimo Juni slechts 1100, waarvan 800 binnen de gemeente met 15.000 zielen en 300 in de afdeling Soerabaja, zonder de hoofdplaats met 233.000 zielen, dus binnen de gemeente een veel ongunstiger percentage.
 Voor de toekomst zijn voor de cholera-bestrijding groote plannen gemaakt, die dit jaar voor een deel verwezenlijkt zullen worden.
 Men gaat van het idee uit, dat de radicaalste methode van bestrijding bestaat in het verbieden van het gebruik van het kaliwater zoolwel om te drinken als om te baden en kleren te wasschen. Maar om dat verbod te kunnen uitvoeren, moet iets anders daarvoor in de plaats gesteld worden na-

melijk bad- en waschgelegenheden en daarnaast openbare W. C.'s. Een commissie, bestaande uit den directeur der gemeentewerken, den patih, den ass.-wedana van Krambangan en het raadslid Van Ingen, zijn doende om een ontwerp te maken van 2 inrichtingen, op Kalangan een kleinere en op Pesapen een grootere, de kampongs waar de meeste waschbazen wonen, en waar het goed met het geïnfecteerde water uit de rivier en de Krambangan-leiding gewaschen wordt. Die inrichtingen bestaan uit een overdekte en afgesloten hal, waarin twee groote vergaarbakken, een voor mannen en een voor vrouwen, om met de gajong te baden; vlak daaraan annex, 40 groote gemetselde bakken voor een 20-tal waschbazen, alle voorzien van water van de gemeentewaterleiding; een gebouw daarnaast zal uitsluitend dienen voor W.C.'s, bespoeld door het wegvlietende water van de bad- en waschinrichting. Op deze wijze denkt men elk jaar een paar inrichtingen te bouwen. De kosten van aanmaak is begroot op plm. f 4000 per inrichting, het onderhoud op plm. f 65 p. maand, voor toezicht f 25 en f 40 voor water, dat aan de drinkwaterleiding behoort betaald te worden, gerekend op 8 à 10 cent per kub. meter. De hoeveelheid water uit Kasri, waar de bronnen van de drinkwaterleiding liggen, schijnt genoegzaam te zijn voor een 20-tal van die inrichtingen.

Europeesche leerlingen op de Dokter-djawa-school.

Het Onderwijs merkt naar aanleiding van een bericht in het Bat. Nbl., dat de Gouverneur-Generaal gunstig gestemd zou zijn voor het denkbeeld om Europeesche leerlingen toe te laten op de school voor inlandsche artsen het volgende op:
 „Wanneer werkelijk nu of later tot dezen diep-ingrijpenden maatregel wordt overgegaan, mag men naar onze meening wel eens het volgende overdenken.
 De Inlandsche leerlingen, die de S. t. o. v. i. a. bezoeken, vormen een soort selectie van Inlanders en ondanks dat valt er nog in den loop van den cursus een betrèkkelijk groot percentage af.
 Als Europeanen tot de S. t. o. v. i. a. worden toegelaten, zullen deze geen uitgezochte leerlingen zijn, daar het admmissie-examen gemakkelijker is dan dat voor de H. B. S. Wanneer wij nu verder in aanmerking nemen, dat op zijn minst genomen drie kwart van de hogere burgerscholieren het niet tot het eindexamen brengen, en dat de cursus aan de S. t. o. v. i. a. langer duurt, dan vreezen wij dat van de toegelaten Europeanen er maar een hoogst enkele het brengen zal tot „Indisch arts.“
 Wij gelooven daarom, dat, als de regeering overgaat tot algemeene openstelling der artsenschool, er diepgaande wijzingen moeten worden aangebracht in de voorwaarden van toelating; dat minstens geëischt zal moeten worden eindhdiploma van een driejarigen cursus, opdat men enig meer vertrouwen kan hebben in de studielust en de Ausdauer der leerlingen meer dan het tegenwoordig toelatingsexamen geven kan.“

In het weekblad Jong-Indië schrijft Z(aalberg) naar aanleiding dezer kwestie:

„Natuurlijk zullen er zijn die hiertegen in verzet komen, al mag ik er met voldoening op wijzen dat, sedert ik het onderwerp aan de orde stelde, de openstelling der artsenschool nog maar heel weinig bestrijding vindt. Natuurlijk zullen er ook zijn die van een dergelijke halve opleiding niets willen weten, geen halfbakken rechters of dokters willen hebben. Voorstanders ook der leuze: alles of niets. Maar ik schaar mij aan de zijde dergenen, die liever een half ei hebben dan een ledige dop; en bovendien, als maar eerst het beginsel zegeviert, kunnen wij nader zien. Uit den plattelands-heelmeester is wel de tegenwoordige geneesheer gegroeid, en de evolutie voltrekt zich het best geleidelijk, zonder schokken.

Het is zaak nu van den gunstigen wind te profiteren. Nu men zich overtuigd kan houden, dat een eventueel verzoek van belanghebbenden tot openstelling der school tot opleiding van inlandsche geneeskundigen op den steun van den gouverneur-generaal kan rekenen, is het oogenblik gekomen om een zoodanig onderzoek in te dienen.

Daarom herhaal ik de vraag: wie neemt het initiatief om een dusdanig verzoek, waaruit van een algemeenen wensch spreekt, op touw te zetten?“

Opening der Prinses Juliana-school.

4 Juli j.l. werd te Batavia de Hoogere Burger-school voor meisjes, genaamd de Prinses Juliana-school, een Instituut der Zusters Ursulinen, te Weltevreden geopend. Voor de plechtigheid waren tegenwoordig de Directeur van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid, de Resident van Batavia, de Provicaris, als vertegenwoordiger van Monseigneur Luypen, de Inspecteur van Middelbaar Onderwijs en de Eerwaarde Heer Hellings, commissaris der school.

Onderwijzers zonder Hoofdacte.

Het Onderwijs is het geheel eens met het Nieuws van den Dag v. N.-I. betreffende een klacht der z.g. minimum-ljiders, onderwijzers-zonder-hoofdacte, die klaagden dat zij met f 175 niet met hun gezin konden rondkomen.
 „Wij geven toe, zegt Het Onderwijs, de positie is niet schitterend, maar is het niet wat overdreven om te spreken van „een heel gezin“! En aan de enkelen, die misschien een heel gezin hebben, vragen wij: Mag men niet van een onderwijzer verwachten, dat hij alleen huwt, als hij zeker is een gezin te kunnen onderhouden? En is het dan, de toestanden in Indië kennende, niet een beetje onvoorzichtig van hem, te huwen, zoolang hij de hoofdacte niet heeft.
 Toch is er een lichtpunt, zegt het blad. Wie studeert voor de hoofdacte en goed aanpakt is na 3 jaar klaar. Dan wordt zijn betrekking langzaam maar zeker heel wat beter. Hoevelen zijn er niet in Ne-

derland, bij wie zulk een verbetering van het toeval afhangt? Intusschen, er is gegronde hoop, dat ook voor niet-hoofdact-bezitters de salarissen omhoog gaan.

Als dat er dan maar niet toe leidt om den stroom van dezulken uit patria grooter te maken!"

Regents-benoemingen.

Einde Juni jl. heeft, zoo meldt het Nieuws v. d. Dag v. N.-I. o. m., de Regent van Bondowoso, Raden Adipati Ario Karto Soebroto, het tijdelijke met het eeuwige verwisseld, en nu wordt gevochten om den ledigen boepati-zetel.

Gewoonlijk is bij het openvallen van een regents vacature het aantal sollicitanten voor die hooge betrekking groot, maar ditmaal zijn er zeer veel candidaten, want in de residentie Bezoeki treft men tal van Inlandsche ambtenaren aan van hooge afkomst, bijv. zoons van overleden regenten, afstammelingen of verwanten van Madoereesche vorsten, die allen volgens art. 69 van het Regeerings Reglement vermeenen aanspraak te hebben op het boepatischchap.

En des te grooter is de strijd, omdat het zich laat aanzien dat de zoon van den overledene, de aangevoerde opvolger van dezen, niet de plaats van zijn vader zal innemen, omdat hij nog zoo jong is, nauwelijks achttien jaar. Hij bekleedt dan ook nog maar de nederige betrekking van djoeroetoelis. Tenzij de Regeering, evenals in vroegere jaren wel eens is voorgekomen, wanneer er n.l. slechts kwestie is van een paar jaar, in een dergelijk geval een Patih tijdelijk belast met de waarneming van de vacante regents-betrekking, totdat de daarvoor bestemde persoon „mondig" wordt verklaard.

Onder de vele candidaten moet zich ook bevinden de Assistent-Wedono van Soekowono, een flink ambtenaar en een familielid van den overleden Regent.

Ook zou zich candidaat hebben gesteld de actieve Wedono van Panaroekan, een zoon van den ex-Regent van Probolinggo, en gehuwd met een Regentsdochter.

Maar van al de candidaten zou de meeste kans hebben de Hoofddjaksa van den Landraad te Bondowoso, eveneens een flink ambtenaar en van hooge afkomst; twee zijner broeders zijn ook Regent, n.l. de Boepatis van Probolinggo en Sitoebondo.

Wie de uitverkorene is, zal wel over een paar weken blijken.

De werving.

Te Tandjong Priok werden 2 Juli weer 45 Javaansche kooies aangehouden, die naar Singapore zouden gebracht worden. Daar de menschen bij hun voornemen volhardden en verklaarden geheel vrijwillig derwaarts te vertrekken, moest men hen wel laten gaan.

Naar Australië?

Uit Soerabaja werd aan het Bat. Nbl. geseind (ook de N. Soer. Gt. had het bericht), dat de Hertog Hendrik, de De Ruijter en de Holland vermoedelijk zouden worden aangewezen voor een eskaderreis naar Australië, die eenige maanden zou duren.

Naar De Javabode vernam, was nog niet tot zulk een eskaderreis besloten.

Een voorstel in dien geest is wel door het marine

bestuur gedaan, maar het antwoord daarop is nog niet uit Nederland binnengekomen.

Waarschijnlijk is het echter niet, dat het ongunstig zal luiden.

Men zal zich wellicht herinneren, dat wij eenigen tijd geleden meldden, hoe gunstig de uitkomsten van den vorigen eskadertocht (die naar Japan) uit een marine-oogpunt waren geweest, en hoe de marine-autoriteiten hier te lande het plan hadden, die zoo het eenigszins kon, jaarlijks te doen herhalen.

Komt de toestemming, wat, gelijk wij zeiden, te verwachten is, dan zal de reis vermoedelijk eind Augustus of begin September aanvangen.

Men komt dan tegen dat het lente is, in Australië aan, de beste tijd voor een bezoek aan dat land.

Welke schepen e. q. voor de reis zullen worden aangewezen, staat nog niet vast.

Het land Kandanghaer.

Den 1n Juli heeft de resident van Cheribon zich naar het door het gouvernement aangekochte land begeven, waarop namens de Landbouwmaatschappij Kandanghaer, en in tegenwoordigheid van 't grootste deel van het personeel, de overdracht van het land op eenigszins plechtige wijze heeft plaats gehad. Voorloopig zal met de exploitatie van het land op den bestaanden voet worden voortgegaan, terwijl ook de employés tijdelijk in dienst blijven, doch uit den aard der zaak door het gouvernement bezoldigd worden. Ook met de heffing der tjoké wordt voorhands voortgegaan. De verschillende regelingen ten aanzien van de heffing van landrente, heeren-diensten, hoofdgeld, enz., zullen vermoedelijk eerst met ingang van het volgend jaar worden ingevoerd.

Ter voorbereiding dezer maatregelen is dezer dagen de controleur van Brebes (residentie Pekalongan) naar de afdeling Indramajoe der residentie Cheribon overgeplaatst.

Taxi-auto's.

De Bataviasche bladen melden, dat de eerste der taxi-auto's van de Maatschappij „het Centrum" begin Juli te Batavia is gearriveerd. Omdat het evenwel wat gek staat met één taxi den dienst te openen, zou deze eerste wagen voorloopig, d. w. z. in afwachting van de andere taxi's, die met de „Lambora" den 9en hier verwacht worden, als gewone huur auto dienst doen.

Het tarief is matig gesteld: f 7.50 voor het eerste, f 6 voor elk volgend uur. Dat is niet veel duurder dan te Amsterdam, waar het eerste uur f 6 kost, en ieder volgend uur f 5 kost, en de hoogere prijs is verklaarbaar, aangezien de wagens zwaarder moeten zijn, opdat men er ook mee naar Buitenzorg of Soekaboemi kan rijden.

Geen Balzaal aan het Paleis.

Naar De Javabode vernam, zal op verzoek van Z. Ex. den gouverneur-generaal, geen balzaal worden gebouwd tusschen de paleizen van Rijswijk en het Koningsplein, maar in de plaats daarvan een audiëntiezaal worden gemaakt. De plannen hiervoor werden door Z. Ex. overwogen.

uiteenlopende godsdiensten, onderscheiden zich door karakter en leefwijze, haten dan wel verachten elkander, al geven ze slechts zelden uiting aan die gevoelens.

In de hoofdplaatsen leven de Mooren; op 't plateland de nomadische Arabieren (Bedouïnen), alom vermengd met negers, terwijl de Maltezers zich in Tripoli en de Joden zich eveneens in deze stad en enkele andere centra vestigden. Geographisch laat zich de bevolking verdeelen in verband met de aardheid van den bodem: langs de kusten de Arabieren met vaste woonplaatsen; in het meer bergachtige achterland de zuivere Berbers en Arabieren; in de onvruchtbare steppen der woestijn de nomaden, en een van Noord tot Zuid toenemend aantal negers alom verspreid. Van de 910.000 inwoners belijden alleen de 15.000 Joden en 5000 Maltezers en Kopten niet den godsdienst van Mohammed.

Berbers is de algemeene naam der oorspronkelijke bevolking van Islamietischen stam, die eenmaal het noordelijk deel van Afrika bewoonde van de Rode Zee tot aan den Atlantischen Oceaen en van de Middellandsche Zee tot aan de negerlanden van Soedan. In de 7e eeuw door de Arabieren overvleugeld en teruggedrongen, worden zij thans nog 't zuiverst aangetroffen in Algerië en langs den Boven-Nijl; in

Emancipatie.

Te Batavia kon men onlangs, zoo schrijft De Javabode, een Inlandschen bruiloftstoet zien gaan, komende uit Gang Arang, een der obscure zijsteegsteegjes van de Salembaweg.

Het bruidspaar voorop, in... een auto. Daarachter een dertigtal sado's met guirlandes en vlaggen versierd. Wanneer de inlandsche bruiloft per aeroplaan? vraagt het blad.

WEST-INDIË.

SURINAME.

Het vraagstuk der kolonisatie is hier weder aan de orde gesteld, door de verschijning van het rapport der commissie, in Maart 1909 benoemd om van advies te dienen over de vraag of de immigratie van gezinnen van Javanen, van Britsch-Indiërs, en van andere tropische of sub-tropische gezinnen op groote schaal naar Suriname mogelijk is.

De commissie komt tot de bescheiden meening een proef te nemen met eenige gezinnen van het eiland Madeira.

Dit klopt niet met den eisch, dien de commissie aan de immigratie stelt, n.l. wordt in het rapport betoogd, dat er kolonisten moeten komen in Suriname, die onze taal, zeden en gewoonten zullen overnemen, dat de kolonisatie moet leiden tot een samenstelling van rassen, die geen afbreuk doet aan onze volkseenheid.

De West wijst op een minder gewenschte versterking der bevolking:

De afgelopen week kwamen hier weder 28 Chinese emigranten aan. Volgens hun zeggen, zijn er weldra nog 21 te wachten.

Deze trek neemt toe.

De laatste jaren doen herhaaldelijk zulke clubjes hun intrede in de kolonie.

Die immigranten versterken een klasse in onze samenleving, welke in weerwil van den bevolkingsnood, al te ruim vertegenwoordigd is. Allen begeben zij zich in den handel. Hoe klein onze stad is, die clubjes vinden steeds plaatsing. Niet dat deze lieden noodig zijn, doch de Chinees laat niet gaarne zijn rasgenoot in de koude staan. Zij bezitten een soort solidariteitsgevoel, hetwelk anderen ten voorbeeld mogen nemen.

De heer Pattenson, die hier eenigen tijd vertoefde als vertegenwoordiger van 'n Londensch rubbersyndicaat, is naar Europa teruggekeerd. Men zegt, dat hij optie heeft genomen op eenige plantages.

De heer Pattenson heeft als zoovele anderen een goeden dunk van de toekomst der rubbercultuur in de kolonie, meldt De West.

Wat de zaak-Killinger aangaat, zal het nog wel een maand of zes weken duren eer het strafgeding te Paramaribo voor het Hof van Justitie komt. Er worden nu reeds stappen gedaan om Killinger zijn straftijd in Holland te doen ondergaan, om alle pogingen tot ontvluchting af te snijden, die bij de toestanden te Paramaribo meer kans van slagen hebben dan in Nederland.

De bacove-commissie uit Demerara is weer uit Paramaribo vertrokken. De West heeft zich ge-

FEUILLETON.

De bewoners dezer landen. *)

REISSCHETSSEN

van

H. VAN KOL.

Beneath a spacious palm, the wicked wight
Was placed; and to his fate, of cruel fate
And labour harsh, complain'd, lamenting man's estate.

THOMSON. The Castle of Indolence.

Voor een ethnograaf is Tripolitanië een land van belofte; talrijke rassen en hun kruisingen kan hij er waarnemen, in aanraking komen zoowel met de meest beschaafde als met de achterlijke en vrij primitieve vertegenwoordigers van het mensdom.

Naast de aloude Berbers vindt men er Arabieren en Mooren, hier in vaste woonplaatsen vereenigd, ginds zwerfende als nomaden. Negers van velerlei stammen wonen er naast Turken, benevens Joden met een roemrijk verleden en een talrijke kolonie Maltezers. En alle dezen hebben hun eigen geschiedenis, doorliepen een verschillende evolutie, belijden

*) Overgenomen uit het Weekblad voor Indië.

wend tot den vertegenwoordiger der United Fruit Company aldaar, den heer Williams, met de vraag of de Fruit Co. eventueel geneigd zou zijn met het Gouvernement van Demerara een contract aan te gaan voor den opkoop van bacoven?

De heer Williams antwoordde, dat hij de commissie, op den dag van haar aankomst in de kolonie, heeft medegedeeld, dat de Fruit Co. deze zaak zelfs niet in overweging zou kunnen nemen, omdat het geen de Fruit Co. zelf produceert in verschillende landen of bij contract opkoopt, voldoende is om in de behoeften van de markt te voorzien.

In „The Argosy” van Demerara staat, dat wederom van uit Nickerie het voorstel is gedaan aan Demerara om medewerking ten einde door een politiebarkas op de Nickerie-rivier het wederzijds overloopen van arbeiders te beletten. Het Institute of mines and forests in Demerara heeft echter weinig zin daartoe mede te werken, daar het overloopen van arbeiders van den Engelschen kant naar Nederlandsch gebied, veel zeldzamer voorkomt dan het omgekeerde. Ook een standpunt, al is het niet bijster loyaal! merkt de De West op.

CURAÇAO.

De Amigo e ontleent aan El Tiempo gunstige berichten omtrent de steenkolenmijn van Naricual in Venezuela en vreest, dat daar de tegenwoordige exploitant met een weinig bescherming van gouvernementen de steenkolen goedkoop zal kunnen leveren, dan voor die in de Vereenigde Staten op Trinidad en Curaçao wordt betaald, dat voor de haven van Curaçao hoogst nadeelige gevolgen zal kunnen hebben.

De president van den staat Zulia in Venezuela heeft persoonlijk zorg gedragen voor de toezending van een partij nieuw bereid stroo, met het verzoek aan den heer Henriquez, te willen zien, of het zóó goed was. Zulk een bereidwillige medewerking verdient een woord van lof.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Een bezoek aan een Javaansch dorp in het hooge gebergte en hetgeen daar werd vernomen. — Aan de „Pantjaran Warta” van 13 Mei 1910 no. 103 wordt het navolgende ontleend:

Het morgenrood tooide reeds den hemel en weldra spreidde de zon over het kleine, in het hooge gebergte gelegen gehucht, bestaande uit slechts vijf schamele inlandsche woningen, hare koesterende stralen uit en deed 't met dauw bedekte rijstgewas op 't veld schitteren in al zijn kleurenpracht.

De koele Zuidenwind deel de bladeren der vele klapper- en pisangboomen wuiven als brachten zij hunne eerbiedige morgengroeten aan de nederige bewoners van het dorp.

De inlandsche vestiging, waarvan hier sprake is, was niet gemakkelijk en slechts na verscheidene bergstroomen te hebben doorwaad, langs een smal pad, te voet te bereiken, doch vóór dag en dauw daar aangekomen, zag de wandelaar-schrijver het dessavolk reeds in den vroegen ochtend bezig aan het binnenhalen van den rijstogst, terwijl de jongens zich onledig hielden met de bewaking van het vee en, hetzij op den rug van karbou of sapi, hetzij aan de hand, deze dieren geleidden op de reeds afgesneden rijstvelden.

toenemen. Reeds nu is het hier en daar merkbaar.

De Arabieren, die na Mohammed hun rijk in drie werelddelen uitbreidden, speelden vooral een belangrijke rol in Afrika, tot in het hartje waarvan zij doordrongen en waar zij nog steeds een grooten invloed uitoefenen. In Tripolitanie, sterk vermengd met de inheemsche rassen — Berbers en negers — is het zuivere Arabische type met zijn gebogen neus een zeldzaamheid geworden, al steekt hun meer bleek en ovaal gelaat soms nog sterk af tegen dat der Berbers met hun vooruitspringende jukbeenderen. Ongeveer de helft hunner zijn nog nomaden, en worden daarom meestal onder den naam „Bedouinen” aangeduid, in tegenstelling met hen, die van landbouw en handel leven, de „Hadaris”. Afkeerig van alle individueel grondbezit, blijven hun zwerftochten toch in den regel tot een vast deel der woestijn beperkt, en velen dezer nomaden komen zelfs nooit in Tripoli, het éenige punt der Noordkust van Afrika, waar de Islam nog despotisch heerscht.

Mooren noemt men de afstammelingen der Arabieren en de verschillende lagen der andere bevolking, voornamelijk de Berbers, waarvan zij zich in zeden en gewoonten echter even sterk onderscheiden als van de Bedouinen. Een juiste grens voor dit volks-

De oogst gaf blijkbaar aanleiding tot een zeer tevreden en opgewekte stemming onder de dorpsbewoners, want allerwege werden bij den arbeid Javaansche liederen op de bekende wijzen geneuried of gezongen. Deze zorgelooze liederen konden zich gelukkiger gevoelen dan zoovele hunner landgenooten in de steden die daar groote verteringen maken en toch zoo dikwijls bij den dag en op schuld ten koste van anderen leven.

Het dorp lag aan den voet van een hoogen bergtop en in de nabijheid van 'n snelvlietenden en kristalhelderen stroom, waarvan de bedding gevuld was met rolsteenen van allerhanden omvang.

Iedere woning — er waren vijf — had haar eigen erf, ter grootte van 25 vierk. toembak (vadem) dat omgeven was door een levende haag, waaraan de karbouwen reeds veel schade hadden toegebracht.

Op het achtererf trof men de vruchtboomen en eenige aanplantingen van tweede gewassen aan.

De eigenaar van één der woningen was de verpersoonlijkte Javaansche gastvrijheid, bood zijne gasten zindelijke maten aan met uitnodiging om plaats te nemen en stelde de vruchten van zijn erf ter beschikking van de hem onbekende bezoekers.

De woning van den gastheer was geheel van bamboe vervaardigd en had eene waarde van 5 gulden.

Zijn aandeel in de communaal bezeten sawahs bedroeg één halve bahoe.

Ook was hij heerenplichtig.

Zijn rijstogst was bijna binnengehaald, doch, ondanks dat feit, bedroeg de geheele voorraad rijst in zijne woning slechts 1½ picol.

Zulks trof den bezoekers doch zij kregen, op aanvraag, de toelichting, dat reeds aan eenige verplichtingen was voldaan.

Bij het begin van de sawahbewerking, had hij, wegens gebrek aan eigen voorraad, 2 picol zaadpadie moeten opnemen uit de dessa-loemboeng, waarvoor na afloop van den oogst 3 picol moest worden teruggegeven.

Deze voorwaarde vond hij billijk, want bij goede dessabewoners betaalt men, onder gelijke omstandigheden 4 picol terug.

Voorts was 1 picol bestemd voor betaling van het hoofdgeld, 1 picol voor het inhuren van vee, en 1 picol wegens uitstaande schulden.

Rekenende dat de halve bahoe 9 picol rijst opbracht, zoo bleef er voor het gezin, gedurende één jaar 3 picol aan voeding over, d. i. bij lange na niet voldoende voor twee voedingsmalen per dag.

Merkwaardig is het in de Nieuwsbladen te lezen, dat de vreemdelingen de toestanden op Java loven en prijzen, doch men moet dat welwillende oordeel laten voor hetgeen het is en het beschouwen als een droom van liederen, die geheel en al onbekend zijn met de werkelijke toestanden en het moeilijk bestaan van het Javaansche volk.

Ook is het vreemd, dat de Regeering, onder de beschreven omstandigheden, bij de bestaande geringe voeding van den kleinen man, aan de Javanen, die naar Singapore en de Straits-Settlements willen vertrekken, moeilijkheden in den weg legt.

Het doel van het bestuur daarbij is te waken tegen de bekende slechte praktijken van de wervers, maar het verliest daarbij uit het oog, dat de Javanen in de Straits-Settlements beter bestaan en meer toekomst heeft dan op de landbouwondernemingen in de residentie Oostkust van Sumatra.

Wel is waar wordt in de Straits-Settlements ook

deel is moeilijk aan te wijzen, al wonen ze bijna uitsluitend in de steden en steekt hun weelderige kleeding, met doorschijnende burnous, zijden broeken en geborduurde vesten sterk af tegen den soberen, eenvoudigen mantel van den Arabier en den baracan vol gaten van den Berber.

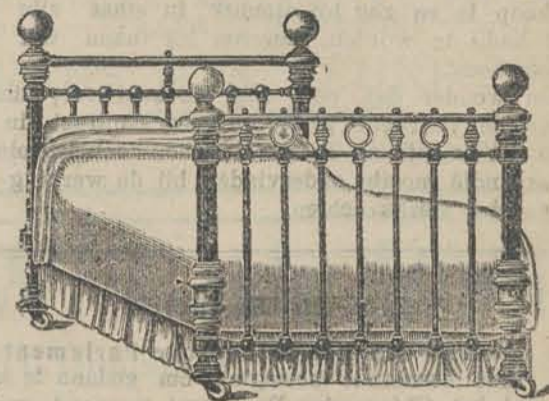
Aan een karakterbeschrijving der Islamieten durf ik mij niet wagen; „l'âme Arabe” blijft een onoplosbaar raadsel, zelfs voor hen, die lange jaren in dagelijksche aanraking kwamen met hun mannen of vrouwen.

Van arbeidslust en plichtsbetrachting zal wel niemand hen verdenken; de Islam zelf is trouwens een godsdienst vijandig jegens den akkerbouw en vriendelijk gezind voor het nomadendom, waaraan hij zijn oorsprong ontleende. Dat zij, althans de meer beschaafden onder hen, hoffelijk zijn, vriendelijk en gastvrij, wordt door velen erkend. Trouw en eerlijk zijn zij, volgens de meeste reizigers, alléén zoolang en wanneer zij niet anders kunnen zijn; liegen schijnt hun anders tot een tweede natuur geworden. Sober in de hoogste mate, zoowel in spijs als drank, komen — althans in Tripoli — moord en doodslag zelden voor, tenzij bij wijze van bloedwraak, en de meeste diefstallen zijn een gevolg der heerschende ellende.

Th. A. A. SIMONIS

34 GROENMARKT — OVER DE PRINSESTRAAT.

TELEFOON No. 2535 □ DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN.

— GROOTE KEUZE — van af het beste tot het eenvoudigste.

MAGAZIJN GESLOTEN VAN HALF EEN TOT TWEE UUR.

COMESTIBLES. — INDISCHE ARTIKELEN. J. C. P. HOOGEVEEN. Hofleverancier van H.M. de Koningin en H.M. de Koningin-Moeder. FRED. HENDRIKLAAN 141. TELEFOON 4969. ARCTOS THEE EN KOFFIE.

GEZELLIG TEHUIS.

Eenvoudige, doch degelijke verzorging en inwoning wordt aangeboden voor een schoolgaand Meisje van 12—15 jaar.

Adres: Mevr. G. J. TER POORTEN, van Loostraat 11, bij het Stadhoudersplein.

een schriftelijk contract verlangd, maar wanneer men te Singapore is aangekomen, weet de contractant precies waar hij aan toe is en wordt hem door een heer het juiste bedrag der schuld opgegeven.

Daarna worden de contractanten naar de klapperaanplantingen van Malakka gezonden en ontvangt ieder een stuk grond ter uitgestrektheid van drie à vier bahoe, welke hij met klappers moet beplanten.

Zoolang die nieuwe aanleg nog niet rendeert, kan steeds geld worden opgenomen, zoowel voor eigen voeding als voor aanschaffing van klappers en ander plantmateriaal.

Doch gewoonlijk kan men na 9 maanden tijds reeds rondkomen met den verkoop van hetgeen de andere aangeplante gewassen als rijst of de vruchten van de vruchtboomen opbrengen.

Na verloop van 3 jaren heeft een klapperaanplant reeds verkoopwaarde en wordt hij door den geldschietter op openbare verkooping geveild en brengt

Hun eenvoudige en sierlijke wijze van groeten kan de vreemdeling zich spoedig eigen maken. Men brengt met een snel gebaar de rechterhand aan hart, lippen en voorhoofd en geeft daarmee te kennen: „Mijn hart klopt slechts voor u, mijn lippen zullen uw lof verkondigen en mijn gedachten zijn steeds aan u gewijd.”

De inboorlingen herhalen deze beweging talloze malen, zelfs wanneer men iets uit hun handen aanneemt. Omgekeerd als bij ons, groet de meerdere den mindere het eerst, wat dezen het recht geeft daarop te antwoorden, en wat bij ons in de praktijk heel wat zinledig hoedafnemen zou besparen.

Wel ontmoet men in de straten van Tripoli klederdrachten van allerlei soort, zoowel wijde als nauw aansluitende, rijke als armoedige; de negers loopen half naakt. Gaat een zwaarlijvige burger voorbij met een pofbroek en veel blauw in den tulband, dan is het een Israëliet; zoo niet, dan staat men tegenover een Arabier. De landlooper loopt er rond gehuld in een vuil hemd, rooden gordel en linnen broek. Hoofddekfels ziet men er in verschillende kleuren en velerlei vormen, al naar den landaard der dragers. Tulbanden, chéochias (in Egypte fez), hoofddoeken, mutsen en strochijven volgen elkander in bonte verscheidenheid op.

dan op zijn minst genomen 400 dollar per aanplant op. Wordt de contractant koper, hetgeen dikwijls geschiedt dan trekt de geldschietter het verschuldigde van de koopsom af en is eerstgenoemde de volle eigenaar van zijne bezitting.

Ware hij op Java gebleven, dan zou hij nimmer de welgestelde man geworden zijn die hij sedert den koop is en zou hij nimmer in staat zijn geweest hadji te worden, hetgeen hij thans wel zou kunnen doen.

Geen wonder dan ook, zegt de schrijver, dat de Javaan de voorkeur geeft aan een contract in de Straits-Settlements en dat de landbouwondernemingen in Ned.-Indië moeite ondervinden bij de werving van Javaansche werkrachten.

WAT DE CHINEES VERTELT.

De opening van het Chineesche Parlement.

De reeds bestaande beweging om gedaan te krijgen, dat het Chineesche Parlement geopend wordt vóór den door den overleden Keizer van China vastgestelden termijn van negen jaren, heeft, volgens mededeeling voorkomende in de „Bintang Soerabaja” van 13 Mei j.l. no. 106 een krachtigen steun verkregen in Groot-China zelf.

De provinciale raden van Hokian, Kweitjou, Sjan-toeng, Kirin, Kiangski en Anhwei, zoomede drie provinciale raden in Mandsjoerije, hebben n.l. middels persoonlijke gevolmachtigden, aan de Chineesche Regeering kennis gegeven, dat de spoedige opening van het Chineesche Parlement wordt verwacht en dat alles in de provinciën daarop voorbereid is.

De Kamer van Koophandel te Nan Tjong F'oe heeft zich bij die actie aangesloten.

Deze gemachtigden, die thans nog te Peking verblijf houden, hebben van daar uit circulaire naar de provinciale raden gezonden, waarin de noodige aanwijzingen zijn gegeven op welke wijze ten deze verder moet worden gehandeld.

Daarbij is een lijst gevoegd van alle namen van personen, die tot bereiking van het beoogde doel willen medewerken.

Voorgesteld is geworden in de maand Juli 1910 te Peking of te Shanghai samen te komen ter bespreking van hetgeen plicht zal voorschrijven.

De oplossing dezer belangrijke aangelegenheid, wordt met belangstelling, ook door de Ned.-Indische Chineezzen tegemoet zien.

Zij schijnt moeielijk te zijn voor de Chineesche Regeering, waar zij geplaatst is tusschen het bevel van den overleden Keizer en den drang van het intellectueel gedeelte van het volk, dat niet van plan is, zich met een kluitje in het riet te laten sturen.

Behalve de Prins Regent zijn de leden der dynastie beslist tegen den gevraagden maatregel, als zijnde voor hun gezag en invloed schadelijk.

Vroeger had de Chineesche Regeering alleen te doen met een intelligent deel van het volk in Groot-China zelf, maar thans ontmoet zij ook reeds op haar weg afgevaardigden van émigranten, die eveneens den weg van vooruitgang op willen.

Te Nanking bevinden zich Chineezzen van Java afkomstig, met het doel de Nijverheidstentoonstelling aldaar te bezoeken.

Doch eenmaal te Nanking zijnde, is men niet zoo heel ver van Shanghai en Peking verwijderd.

Ook zou het geen verwondering behoeven te wek-

ken als er Chineezzen van Padang en Makassar naar Nanking waren vertrokken.

Gevolmachtigden van de Straits-Settlements zijn reeds lang op weg naar China en maken, in tegenstelling van onze Chineezzen, niets geen geheim van hunne opdracht.

In Europa is men van meening dat het Chineesche volk voor de verkrijging van grondwettelijke rechten nog niet rijp is, doch volgens den schrijver kan zulks eerst blijken nadat het Parlement eenigen tijd heeft gewerkt.

Zulk een Parlement zou, hoe men dit onderwerp ook beschouwe, van een verdeeld China een geheel China maken en dat is het wat het land noodig heeft wil het niet ten onder gaan.

De Chineesche financiën. — De financiën van Groot-China, baren der Chineesche Regeering veel zorg.

In de maand April van dit jaar moest de Prins Regent tot zijn groote ergernis vernemen, dat de uitvoering van vele reeds voorgenomen en gewichtige bestuursmaatregelen moest worden uitgesteld, wegens gebrek aan geld en dat de Chineesche Minister van financiën last had gegeven de bevolen vermindering van 20 pCt. op de bezoldigingen van alle Chineesche landsdienaren te doen ingaan met den dag van 9 Mei j.l.

Of die maatregel nu de Chineesche Staatskas zal vullen wordt in de „Bintang Soerabaja” van 13 Mei j.l. no. 106 in twijfel getrokken.

Men begrijpt wel dat het de bedoeling van den minister van financiën is geweest op zijne wijze de geldelijke belangen van Groot-China te behartigen, maar tevens wijst de invoering van dien maatregel aan dat die bewindsman geen duidelijk besef heeft van hetgeen in den tegenwoordigen tijd voor Groot-China noodzakelijk is.

Verbetering van den financiëlen toestand zoeke men niet in vermindering van de bezoldigingen der landsdienaren, maar meer in een rechtvaardige en oordeelkundige verdeling der Staatsinkomsten.

Zoo kunnen de jaarwedden van vele hooge Staatsdienaren worden verlaagd, terwijl die van de kleine ambtenaren moeten worden verhoogd en uit de staatskas betaald. Voor allen moeten de bij-inkomsten worden afgeschaft.

De jaarwedden moeten zoodanig zijn geregeld dat de titularissen zich niet behoeven te werpen op allerhande ongeoorloofde praktijken, die ten slotte toch zijn ten nadeele van den kleinen man.

Meer uitgebreid Lager Onderwijs voor alle nationaliteiten en rassen in Nederlandsch-Indië. De „Bintang Soerabaja” van 7 Mei 1910, no. 101, houdt in het bericht dat bij gouvernementsbesluit van 5 Mei j.l. het bestaande Europeesch Schoolreglement belangrijk is gewijzigd en het meer uitgebreid Lager Onderwijs onder het bereik is gebracht van alle nationaliteiten en rassen in Ned.-Indië.

Na afloop van den driejarigen cursus wordt thans door de leerlingen een examen afgelegd en hun, die daaraan hebben voldaan, een eind-diploma uitgereikt.

Dit diploma staat gelijk met dat van de 3e klasse Hoogere Burgerschool met 5-jarigen cursus en met dat van den 3-jarigen cursus van de Wilhelminaschool.

De nieuwe scholen worden voorloopig opgericht te Batavia, Semarang, Soerabaja, Solo, Djocja, Bandoeng en Padang, terwijl het onderwijs, zoolang de schoolgebouwen niet gereed zijn, zal worden gegeven in particuliere woningen.

ven, evenals het rusteloze kauwen op een soort van boon uit de Sahara verkregen. *)

De vrouwen, zooals reeds vermeld, loopen allen als waggelende ganzen, met gemaskerd gelaat en geroeld in een eindeloozen witten lap, de „m'laia”, waardoor haar gestalte op een reuzenei gaat gelijken. Zoo zijn zij althans op straat; doch binnenshuis doen de breede pofbroek van lichtkleurige zijde aan de enkels vastgebonden, de witte blouse gedekt door een geborduurd buisje, een zijden foulard van de haren tot de schouders vallende en de vergulde schouderstukjes, waaruit de bloote armen steken, denken aan de plaatjes der Arabische nachtvertellingen.

Een groot aantal goed gevlochten haartressen vallen over het vaak fijn besneden gelaat, terwijl groote zilveren ringen aan voeten, polsen en ooren, met een waren uitdragerswinkel van breloques op de borst en een getatoueerde „gelukshand van Fatma” op het voorhoofd, benevens geel gekleurde nagels en voetzolen, de middelen zijn om en vrouwelijke ijdelheid en haar bijgeloof te bevredigen. Haar ver-

De school staat open voor alle rassen en beide sexen, mits de lagere school met goed gevolg is afgeloopen. Het schoolgeld is gelijk aan dat van de gewone lagere Europeesche school en met inbegrip van leermiddelen en schrijfgereedschappen f 2 en 50 cent. Op het leerplan staat ook het onderricht in de kennis der Fransche en Duitsche talen.

Van Vreemde Koloniën.

Een goede raad.

Bij gelegenheid van de prijsuitdeeling onder de leerlingen der koloniale school van Parangon te Parijs, den 27en Juli l.l., hield de directeur-generaal van landbouw, handel en nijverheid in Indo-China, Capus, de volgende rede, waaruit ook voor onze toekomstige koloniale wel iets te leeren valt:

„Soldaten, kolonisten, ambtenaren, zullen wij allen arbeiden aan een grootsche en edele zaak: de wettige uitbreiding van den Franschen invloed en van de ontegenzeggelijke weldaden der Fransche heerschappij. Wij zullen aan die taak het beste geven van ons bestaan: het vertrouwen, den arbeid en het geweten.

Wat het leven in de binnenlanden betreft, dit is grootendeels wat de bewoner zelf er van maakt: helderheid van geest, lichamelijke tucht en een wijsgeerig aanpassingsvermogen zijn de beste waarborgen voor tevredenheid en behoud der gezondheid.

Laat u nimmer door de ontmoediging overheerschen, want dat is een gevaarlijke plant, waaruit al spoedig, onder het tropisch klimaat, de ziekten van den wil voorkomen en die het vonkje uitdooft, waaruit de gezonde opgeruimdheid en de lust om 'n nuttig leven te leiden voortspruit.

Houdt het oog gericht op Frankrijk, maar niet om de dagen te tellen, die nog vóór uwen terugkeer voor den boeg liggen! Age quid ages, zegt een oud spreekwoord: Doet wel wat gij onderneemt!

Geeft aan de inboorlingen, te midden van wie gij zult leven, aan de wilden, die gij op de grenzen der beschaving kunt ontmoeten, en die u gadeslaan en in u den vertegenwoordiger zien van de natie, waartoe gij behoort, het voorbeeld en de les van den eerbied voor u zelve, indien gij aanspraak wilt maken op hunnen eerbied.

De ruwe en beleedigende minachting hunner meest eerbiedwaardige gevoelens die dikwijls niet bij de onze achterstaan, kan meer dan een onhandigheid worden; eene gevaarlijke onrechtvaardigheid.

Weest geduldig en welwillend ten opzichte van hen, tegen wie ge u niet hebt te verdedigen, maar zonder zwakheid, waar het geldt een laag en aanvallend optreden te weerstaan.

Maar, wanneer zachtheid ook boven het geweld gaat, laat ons die zachtheid oordeelkundig aanwenden. Laat ons aan landen en volkeren, die nog zeer van de onzen verschillen, totdat zij onder het licht onzer instellingen zullen zijn gerijpt, den tijd laten om te begrijpen. Staat mij toe eenige voorbeelden aan te halen uit het dagelijksch leven in Indo-China.

Gij kent allen dat kleine voertuig op twee wielen door een mensch in draif voortgetrokken, dat men-

dere schoonheid is, in de oogen harer mannen, rechtstreeks evenredig aan haar omvang; vleezig en schoon zijn bij hen woorden van gelijke beteekenis; zwaarlijvigheid is dus daarvan het kenmerk. Door voortdurend balletjes of pillen te slikken van een zeker graansoort, met schapenvet of olie gemengd, streven de vrouwen dan ook trouw naar deze soort van betwistbare schoonheid.

Want aan den man behagen en hem te blijven bekoren, is bij dat polygame huwelijk vrij wel haar eenig levensdoel; het lot haar daardoor beschoren, zal elders in een artikel „De Vrouw en de Islam” worden besproken.

Voor Tripoli is het voldoende erop te wijzen, dat zij — door haar vroege huwelijken en onhygiënische levenswijze — reeds op jeugdigen leeftijd, 25 tot 30 jaren, verschrompeld zijn, waarom de man reeds spoedig naar een jonger exemplaar begint uit te zien. Vooral met de Turksche ambtenaren schijnt dat het geval te zijn die de eerste vrouwen in Constantinopel laten om — naar het heet — voor de opvoeding der kinderen te zorgen, doch een jeugdiger Osmaansche als tweede of derde echtgenoot doen uitkomen, en deze is jonger naarmate de man grijzer is geworden.

(Slot volgt.)

*) De „burnous” is een dichte, uit wol geweven kapmantel; hij is meestal wit. „Tulband” noemt men een 10 tot 15 M. langen lap fijn katoen of wol, ontelbare malen rondom het hoofd gewonden en op sierlijke wijze daarop vastgestoken.

*) Deze pommade, „lebed”, wordt verkregen uit het zweet van een tot toorn geprikkelde muskus-kat; dit is ook het voornaamste bestanddeel der „pastilles du Sérail” en veroorzaakt dien hinderlijken geur aan elke Arabische omgeving eigen.

beide is af- de gegrip en 50 in de r de a te neraal china, onze allen etlige in de schap- n ons weten. derin- ebben odern er ste- benij- dit is t: hel- jsges- orgen heer- aruit iekten dooft, om 'n et om gkeer t een t! wie gij en der an en wa- ar- eer- ma- gende oelens meer e on- e van maar aan- eweld anwen- g zeer et licht laten en aan na. wielen men- recht- ig en ekenis: Door n een mengd. e soort blijven el haar horen. Islam" wijzen- hygië- tijd, 25 e man gint uit schijnl n Con- oor de jeugdi- te doen grijzer (gt.)

ten onzent pousse-pousse of jinriksja noemt. De nieuwe aankomeling te Singapore ofte Saigon is veelal diep verontwaardigd over de schijnbare wreedheid van zulk een bedrijf. Het staat hem tegen, zich door een mensch in te laten voorttrekken en zoo nu en dan tracht er een zoo'n jinriksja-koelie een lesje voor te houden van menselijke waardigheid. De man tracht eerst met een vertrouwelijck lachje te begrijpen, doch hij wordt woedend wanneer het gehoopte vrachtje zich verwijderd, na hem te hebben opgehouden, en uit in een gesmoorden vloek zijne woede over het feit, dat men hem heeft willen beletten op zijne wijze geld te verdienen.

Ik woon sedert geruimen tijd in Tongkin. Mijn huis was, zooals men dit noemt, het huis van den goeden god voor de inlandsche bedienden, omdat mij tijd en lust ontbreken, om behoorlijk toezicht op hen te houden. De leveranciers hadden een goeden klant aan mij en mijn bedienden zeide tegen mij: Mijnheer is heel goed.

Toen mijn vrouw gekomen was, kwam het een en ander aan het licht, en op zekeren dag barstte de bom. Zij verwonderde er zich over, dat onze kippen zoo weinig eieren legden, terwijl de eieren, die ze door den boy liet koopen, zoo versch waren, als men maar kon wenschen. Zij dacht dat er ratten in het kippenhok kwamen en haar vermoeden werd zekerheid toen zij de rat snapte — onzen boy — op het oogenblik, dat deze bezig was uit de nesten de eieren te halen, die hij straks zoogenaamd voor ons zou koopen. De boy werd buiten de deur gezet, maar van dat oogenblik heette het, dat mevrouw een heel booze vrouw was.

Deze anecdote, schijnbaar zonder moraal, bevat er toch een. „Laat ons goed en rechtvaardig zijn, doch ook steeds waakzaam blijven.”

Lepra op de Philippijnen.

Majoor Hooton van den geneeskundigen dienst in Engelsch-Indië, die het jongste internationaal geneeskundig congres te Manilla bijwoonde, deelt omtrent de bestrijding van lepra op de Philippijnen het volgende mede:

„De afzondering der lepra-lijdens is wellicht de meest opvallende van de hervormingen, die het Amerikaansch bestuur in den Philippijnschen archipel op hygiënisch gebied heeft ingevoerd, hoe groot ook de vorderingen der vaccinatie en van andere maatregelen op dit gebied mogen zijn geweest.

Omstreeks vijf jaar geleden werden de eerste stappen gedaan. In de eerste plaats trachtte men aan de lijdens en hunne vrienden het wezen der ziekten duidelijk te maken, en voornamelijk Filipinos werden aangezocht hunne medewerking te verleenen, om hunnen landgenooten het begrip der kwaal en van de middelen tegen hare uitbreiding bij te brengen. Toen werden geleidelijk enkele lijdens bewogen hun intrek te nemen in de gebouwen, die voor hen op het eiland Culion waren ingericht. Al het mogelijke werd gedaan, opdat die lijdens zich tevreden en op hun gemak zouden gevoelen, teneinde den weerzin van hen die zich nog vrij konden bewegen, tegen de afzondering op Culion te overwinnen, zoodat geen toevlucht zoo mogelijk behoefde te worden genomen tot het geweld.

„In den eersten tijd werd welenige tegenstand ondervonden, maar in betrekkelijk korten tijd geraakte het volk aan het denkbeeld gewend, zoodat met een stap verder meende te kunnen gaan en tot de gedwongen afzondering van alle lepra-lijdens te kunnen besluiten. De hierop betrekking hebbende voorschriften, zijn nu reeds drie jaren in werking voor den geheelen archipel, met uitzondering van Mindanao. De civiele autoriteiten moeten ingevolge daarvan, op het verzoek van den directeur van den geneeskundigen dienst, alle lepra-lijdens in hun ressort en allen die verdacht worden die ziekte onder de leden te hebben, aan die autoriteit over te geven tot afzondering eventueel op het eiland Culion.

Voordat tot afzondering wordt overgegaan, moet oesverlangd uit een onderzoek te Manilla de aanwezigheid van de lepra-bacil in het bloed van den lijdens blijken. Van deze bepaling wordt echter weinig gebruik gemaakt, doch heeft men toch een waarborg tegen vergissingen in het feit, dat aan eene omme-gaande commissie van drie geneesheeren is opgedragen de diagnose vast te stellen betreffende de gevallen die door de plaatselijke autoriteiten aan haar oordeel worden onderworpen.

Den kolonisten op Culion is toegestaan brieven te schrijven en op bepaalde tijden bezoeken te ontvangen van hunne vrienden, maar de brieven worden vóór de verzending gedisinfecteerd en vrienden en bloedverwanten der kolonisten moeten verblijven in kwartieren, die op een naburig eiland voor hen zijn ingericht, vanwaar ze dan des daags bezoeken op Culion kunnen afleggen.

De uitkomsten der afzondering hebben de moeiten uitgaven, daaraan ten koste gelegd, ruimschoots vergoed. Bij het begin van den maatregel werden in den archipel, met uitzondering van Mindanao, 6 duizend lepra-lijdens geteld. Dit aantal is nu tengevolge van de groote sterfte onder de lijdens en de verminderde infectie van gezonde personen gedaald tot 2300, afgezien van de nog onbekende gevallen natuurlijk, van welke men echter meent te mogen aannemen, dat er niet veel zijn.”

Wij meenen hierbij te moeten aantekenen, dat majoor Hooton den gang van zaken bij de afzondering der lepra-lijdens op Culion wel wat al te gemoedelijck heeft voorgesteld. Uit de voorstellingen in Manilla-sche bladen daarvan gegeven, blijkt wel degelijk, dat dwang, zoo noodig met geweld gepaard, daarbij een voornamelijk plaats bekleedde.

Dit dient wel in het oog te worden gehouden om teleurstellingen te voorkomen bij navolging, doch zonder dwang, van het Amerikaansche voorbeeld op Culion.

Koloniale intrigues.

Men heeft onlangs in Indo-China het zonderling schouwspel bijgewoond, dat toen de gouverneur-generaal Klobukowski met verlof naar Frankrijk was vertrokken, het eerste werk van zijn vervanger, den gouverneur-generaal Picquié, was, verschillendemaatregelen, door den afwezige genomen, in te trekken en ook in andere opzichten geheel in een aan de door Klobukowski ingeslagen richting tegengestelden geest te handelen.

Een der fraaiste stukjes van dezen weinig betrouwbaren hoofdamtenaar was, dat hij, om Klobukowski af te breken, rapporteerde tot de ontdekking te zijn gekomen, dat onder diens bestuur de uitgaven voor den spoorwegaanleg het in 1898 toegestane crediet met een bedrag van 25—30 miljoen francs had overschreden.

Men moet dan weten, dat Klobukowski onmiddellijk nadat hij het bestuur aanvaard had den directeur van openbare werken verzocht had, een rekening op te maken van de toegestane en reeds verbruikte gelden. Niettegenstaande dat verzoek eenige malen, telkens dringender, werd herhaald, bleef de directeur in gebreke daaraan te voldoen, zoodat Klobukowski eindelijk verklaarde geene machtiging te zullen verleen voor verdere werkzaamheden, tot tijd en wijle de directeur van openbare werken hem de gevraagde inlichtingen zou hebben verstrekt. Die directeur vertrok inmiddels en zijn opvolger, die niet voor het geval stond van zich zelven te moeten getuigen, maar te hebben uitgegeven zonder behoorlijke rekening te houden, gaf de verlangde inlichtingen, die echter eerst binnenkwamen, toen Klobukowski met verlof vertrokken was.

Zijn vervanger maakte toen onmiddellijk van die inlichtingen gebruik als wapen tegen den aanwezige.

Het geheele incident wijst er ook op, dat in de koloniale ambtenaarskringen in Indo-China al een zonderling begrip van tucht bestaat, afgescheiden nog van het licht, dat op de intrigues van Picquié en zijn vrienden is gevallen.

Kapitaal en industrie in Engelsch-Indië.

In het begin der vorige maand werd te Sjolapoer een nieuwe katoenfabriek door den gouverneur der provincie Bombay, sir George Clarke, geopend.

De heer Marshall Reid, die het woord van welkom richtte tot den gouverneur en verdere genoodigde ambtenaren en particulieren, deelde mede, dat de fabriek, waarvoor in 1908 een maatschappij werd opgericht met een kapitaal van omstreeks 2 miljoen gulden, hoofdzakelijk aan het inlandsch kapitaal haar oprichting had te danken.

Spreeker kon niet nalaten op te merken, dat, zoodat de Indische katoenindustrie kon rekenen op steun en aanmoediging van het lokaal bestuur, niet gezegd kon worden, dat zij goede vrienden had gevonden in de Engelsche regeering en het bestuur van Engelsch-Indië.

In de eerste plaats wees hij op den accijns, ten behoeve van de katoennijverheid van Lancashire gesteld op de productie der Indische katoenfabrieken. Dan had hij het over de extra-belasting op zilver waarvan de last hoofdzakelijk op de met inlandsch kapitaal vooral werkende katoennijverheid van Bombay drukt, terwijl in Bengalen de nagenoeg uitsluitend met Engelsch kapitaal werkende jute-industrie, die een wereld-monopolie heeft, vrij van zulk een last bleef. Dan bracht hij in herinnering, welke hervormingen, al weer onder den druk van Lancashire, om de productie-kosten der Indische katoennijverheid

TELEPHOON No. 9540y.

ATELIER D'ART

PORTRAITS EN PEINTURE ET EN SCULPTURE (BAS RELIEFS)
SPECIALITÉ EN AQUARELLES ET PASTELS
TRAVAUX D'ART FINS
FRANS W. A. TEUNISSEN
MAISON DE PREMIER ORDRE
LA HAYE SMIDSWATER 21A

W. P. de Bock

Piet Heinstraat 71-73, hoek Barentszstraat
TELEF. 1769.

:- ABONNEMENT VOOR GASGLOEILICHT. :-

Goosen & Swagerman.

DEN HAAG, Boekhorststr. 149.
DEN BOSCH, Vughtstr. 17.

VLEUGELS, PIANO'S, INGEBOUWDE PIANO'S ORGELS.

VERHUUR-
PIANO'S van f 5.— p.m. of f 50.— p. j. af.
VLEUGELS van f 8.— p.m. of f 80.— p. j. af.
SPECIALE INRICHTING VOOR HET GEREEDMAKEN VOOR DE TROPEN.

Eene Weduwe van een HOOFDONDERWIJZER uit Indië met volwassene dochters en wonende te Utrecht, wenscht één of meer kinderen uit Indië ter verzorging in huis te nemen. Goede referentiën staan ten dienste. Informatiën in te winnen HEULSTRAAT 17, 's-Gravenhage.

PIERRE SCHREINER

- ZOUTMANSTRAAT 18-20-22 -
TELEFOON 1864 - DEN HAAG -
-:- AMEUBLEMENTEN. -:-

Elastieken Kousen uit Europa's te fabriek, volgens verklaring der gebruikers, het langst van alle soorten elastisch blijvend, per paar f 3.75, vanaf no. 9 f 4.25. Hospitaaldoek 1e kw. f 1.75 p. meter. Thermogewatten f 0.65. Koorts-thermometers met controlebewijs f 0.60. Breukbanden dubbel f 2.25, enkel f 1.25. - Houtwolmatrassen f 2.25, Luchtkussens en Ondersteken in huur à f 1.— p. maand. „DE GEDÉ”, Witte de Withstraat 20. Telefoon 6033.

TECHNISCH HANDELSBUREAU

E. CHAULAN

TELEPHOON 6216. TELEPHOON 6216.
2e Sweelinckstraat 73 - 's-Gravenhage.
De nieuwste onderdelen en accessoires voor **AUTOMOBIELEN.**
Vertegenwoordiger voor Auto-Omnia, Parijs.

te verhoogen, op het gebied van het arbeidersvraagstuk werden beoogd.

„Wij stemmen allen in met een wetgeving, welke noodig mocht zijn om den arbeidstijd voor vrouwen en kinderen te beperken, maar elke onnoodige tusschenkomst ten opzichte van den arbeid van volwassen mannen zou tot groote onbillijkheid, zowol tegenover de werklieden als wat de industrie betreft, kunnen leiden. Ik geloof niet, dat er eenige vrees bestaat voor den gemiddelden Indischen arbeider, dat hij zich zal overwerken: want of hij lang of kort werkt, hij zal gemeenlijk er wel voor zorgen gedurende den arbeid zooveel rust te nemen, als waaraan hij behoefte heeft. Onze ondervinding is, dat wanneer de levensmiddelen goedkoop zijn en hij aan het loon van veertien dagen genoeg heeft voor zijn onderhoud, het overige deel van de maand door hem in ledigheid wordt doorgebracht.

De gouverneur zeide, in antwoord op die toespraak, o. a., dat hij wat de accijnsquaestie betreft, zich zeer wel in het gevoelen der Indische katoenfabrikanten kon verplaatsen. Hij meende evenwel er op te moeten wijzen, dat de Indische katoennijverheid zich toch in menig opzicht in een voordeelige positie bevond. De aanwezigheid der ruwe grondstof in het land zelf, een groote markt voor haar product in het land zelf, de goedkope werkkrachten — waaromtrent echter wel wat overdreven voorstellingen worden gegeven — en de weinig voorkomende werkstakingen maken, dat de Indische katoennijverheid een positie inneemt, welke den accijnslast weinig drukkend moet maken. Verder merkte hij op, dat die last den groei der katoennijverheid in Bombay niet schijnt te hebben belemmerd en ook niet heeft kunnen beletten, dat die industrie in goede tijden groote winsten maakte.

Wat de zilverbelasting aangaat, gaf de gouverneur zijn leedwezen te kennen, dat men het gevoelen van de Bombaysche fabrikanten en handelaren niet had kunnen vernemen, voordat de begroting werd vastgesteld.

Ten opzichte van het arbeidersvraagstuk bracht de gouverneur in herinnering, dat de indertijd ingestelde commissie eenparig tot het besluit gekomen was, dat er in sommige gevallen werkelijk gevaar bestaat voor uitbuiting van den arbeider, zoodat het naar zijn gevoelen geen gevaarlijk experiment mocht worden geheeten, indien het bestuur enkele maatregelen trof tot bescherming van den arbeider. In dit verband wees spreker ook op de noodzakelijkheid, voor een behoorlijke huisvesting der arbeiders zorg te dragen.

Ten slotte merkte sir George op, dat het hem genoegen deed, dat het inlandsch kapitaal zulk een overwegend aandeel had in het tot stand komen der nieuwe fabriek. Dit kapitaal heeft zich altijd bepaaldelijk voor dezen tak van nijverheid zeer geïnteresseerd. Het ware te wenschen, zeide spreker, dat de vele nog verborgen, ongebruikt liggende schatten van Indië voor de bevordering der nijverheid werden gebruikt. Hij had gehoopt, dat een groot hydro-electrisch plan voor Bombay met behulp van het inlandsch kapitaal zou kunnen worden uitgevoerd. Die hoop bleek ijdel, zoodat nu wel weer een groot deel van het kapitaal door Engeland zou moeten worden geleverd.

Het Bat. Nieuwsblad vestigt de aandacht op het volgende:

Madame Tirailleur. In de Revue de Paris van 1 Februari 1910 komt onder den titel „Recrutement des Troupes Noires” van de hand van den kapitein X. X. X. een zeer gedocumenteerd artikel voor, waarin de wijze beschreven wordt, waarop Frankrijk zich in West-Afrika voor zijn leger van negers voorziet. Dat stuk verdient in hooge mate de aandacht van de Indische militaire autoriteiten, die het denkbeeld nog niet hebben opgegeven om bij onze koloniale troepen het negerelement weder in te voeren. Het leert o. a. dat de menschen zooveel handgeld bij aanwerving ontvangen als noodig is om voor de vrouw hunner keuze aan de a.s. schoonmoeders de gebruikelijke huwelijksgift te kunnen uitbetalen. Wordt de premie tot een zoodanige som teruggebracht, dat daarvoor geen echtgenoot kan worden aangeschaft, dan loopt het product van de werving dadelijk terug. Want, zegt de schrijver, wie Monsieur Tirailleur aanvaardt, moet Madame Tirailleur in den koop toe nemen.

Verder zegt het artikel o. m.:

Elles remplacent avec avantage les voitures de compagnie les fourgons à bagager et les cuisines de campagne. Elles se chargent de tous les impediments. Sous le faix de Calebasses pleines, devant

lesquelles reculerait des coltineurs de profession et ou elles empilent hardes, provisions et ménage, elles marchent, au pas des colonnes ultra-légères, sans se plaindre braves comme leur maris malgré fatigues, privations et dangers.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

De cholera-bestrijding.

De hoogbejaarde Dr. Groneman te Jogjakarta blijft niet in gebreke de tegenstanders zijner cholera-bestrijding middels creoline van repliek te dienen. (Thans schrijft hij weder in de jongste aflevering van het Geneeskundig tijdschrift een verweerschrift naar aanleiding van het in de vorige afl. van genoemd periodiek opgenomen verslag inzake een te Batavia genomen proef met creoline. De verslaggever kwam daarbij tot de conclusie dat Dr. Groneman's middel weliswaar geen schadelijke gevolgen had, doch dat creoline „geen specificum tegen cholera is”.

Tegenover deze meening handhaaft Dr. G. met warmte de zijne, en vertrouwt dat zijn therapie het eenmaal winnen zal „zij 't dan ook na mijn dood.”

't Is anders wel merkwaardig hoe in dit opzicht de meeningen verschillen. In een der met de jongste mail ontvangen nummers van het dagblad „De Locomotief”, wordt met deugdelijke bewijzen aangevoerd, dat Dr. Groneman's bestrijdingsmiddel wel degelijk op gunstige resultaten kan terugzien, terwijl daarentegen Dr. L. Th. A. Peters in een „correspondentie-artikel, dat onmiddellijk volgt op Dr. G.'s verweerschrift o.m. het navolgende mededeelt:

In het jaar 1901 brak de cholera epidemisch uit onder de koelies der Oost-Borneo-Maatschappij te Batavia (Koetei). Volgens de voorschriften van Dr. G. paste Dr. P. de creoline-proef toe, doch van de 87 aldus behandelde patiënten stierven er 76. „Die cijfers — concludeert Dr. P. — spreken voor zich en behoeft ik dus niet nader te motiveeren, waarom ik aan creoline, als geneesmiddel tegen cholera, niet de minste waarde toeken”!

Dezelfde afl. van het Geneesk. Tijdschr. bevat nog een aantal bijdragen, waarin ook de niet-geneeskundige belang zal stellen, n.l.: Het jaarverslag over 1908 van de landkoepokinrichting en het Instituut Pasteur te Weltevreden, door Dr. A. H. Nijland. — Verslag omtrent de cholera-epidemie te Batavia, door Dr. C. D. Ouweland. — Verder een polemiek tusschen Dr. H. B. van Buuren, A. H. Nijland en J. Bijker, nog steeds naar aanleiding van het bekende, veel besproken, Rapport der (thans ontbonden) Commissie tot voorbereiding eener Reorganisatie van den Burgerlijken dienst in Nederlandsch-Indië.

Indisch Militair Tijdschrift.

Behalve een aantal artikelen van zuiver technisch militair belang (als Het Japansche Infanterie-reglement van 8 November 1909. — Enkele gegevens omtrent het Indische Snelvuur-veldgeschut, door A. F. A. Hoog. — Enkele opmerkingen naar aanleiding van het artikel „De wielrijder in ons leger”. — Het Australische leger. — Het kanonvoortloopgeschut. — De rechtsstudie van den Indischen officier, door K. C. W. Rotteveel, enz., enz.), bevat de Juni-afl. van het Ind. Militair Tijdschrift een tweetal opstellen waarvoor even de aandacht wordt gevraagd.

Luitenant L. F. van Gent wijdt eene beschouwing aan de a.s. Inlandsche officieren en voelt blijkbaar heel weinig voor de opleiding, zooals ze thans geregeld is. Met voorbeelden uit de geschiedenis tracht hij aan te toonen dat onze overheersching gedurende de laatste eeuw niets heeft kunnen veranderen aan de kenmerkende Inlandsche eigenschappen, noch de gehechtheid aan het Gouvernement heeft kunnen verhoogen, noch heeft kunnen stuiten „het familiegekonkel, dat vooral in Midden-Java door weloverdachte huwelijken toenemend is.” Bij de tegenwoordige opleiding in Indië, in stede van in Nederland, waarbij lagere eischen gesteld zijn aan de a.s. Inlandsche officieren als aan hun Europeesche collega's en ook hunne bezoldiging beduidend lager zijn zal, is het volgens den schr. te vreezen, dat ontevredenheid in de toekomst wordt gekweekt, en — wat erger is — ontrouw aan het Gouvernement, wanneer de nood aan den man komt. Overigens wenscht de schrijver niets te kort te doen aan de waarde van den Javaan als soldaat.

De tweede schrijver heeft het over den geest van het Europeesche element in het Indische leger, die volgens hem, over het geheel genomen zeer slecht is, ondanks de vele moeite en kosten die het legerbestuur sedert jaren besteedt; verbeteringen ten opzichte van soldij, menage, verblijf, cantine, behandelings, enz.

De oorzaak schrijft hij o.m. hieraan toe: De Euro-

peaan, die zich als „koloniaal” verbindt is in den regel wat men in den volksmond noemt: een gesjochte jongen. Het handgeld lokt ze aan, doch in Indië gaan ze moreel te gronde. Aan de opvoeding van den geest wordt weinig of niets gedaan. Teruggekeerd in Europa en de kracht missend aan den daar steeds heviger wordenden bestaansstrijd deel te nemen, hokken zij op de Veluwe bij elkaar om zich door slimme parasieten te laten uitbuiten en door het drinken van veel pait de intense verveling te verdrijven, die ieder nog krachtig man neerdrukt, wanneer hij bemerkt overbodig te zijn.

Heel anders zou dit zijn wanneer de Hollandsche jongen in het soldaat-zijn in Indië een toekomst zag middels het capitulantstelsel. Een jonge man, die zijn land eenige jaren heeft gediend, heeft, volgens de schr., recht op den voorrang bij het verleenen van staat-, provinciale-, ja zelfs gemeentelijke betrekkingen.

Resumeerende beveelt de schr. om het peil der Indische soldaten te verhoogen en de ontevredenheid te doen wijken, o.m. het navolgende aan:

Zeer spoedige invoering van het z.g.n. capitulantstelsel en aan de hand hiervan geleidelijke afschaffing van handgelden en werfagenten.

Het inruimen van een flink deel van den beschikbaren tijd voor de zedelijke opleiding.

Het verplicht stellen van schoolonderwijs voor allen, die onvoldoend lager onderwijs genoten of — in verband met het capitulantstelsel — in de laatste twee jaren van hun dienstverband zijn; voor deze laatste bovendien vakopleiding als voorbereiding voor hun a.s. -burgerbetrekking.

Het invoeren van een gratis-militair weekblad, zoodmede: afschaffing van militaire bonden.

Nog bevat dit Nr. van het Ind. Mil. Tijdschr. een korte levensbeschrijving (met portret) van den onlangs overleden legercommandant luit.-generaal Van der Willigen, zoodmede als extra-bijvoegsel het officiële verslag, door den civielen en militairen gouverneur van Celebes, van de militaire excursie naar Soembawa in begin 1908.

Het Koloniaal Instituut.

Nauwelijks heeft men tot de oprichting van het Koloniaal Instituut te Amsterdam besloten, of Dr. H. Blink wijdt aan die gebeurtenis in zijn tijdschrift Vragen van den Dag (Augustus-afl.) reeds een artikel.

Warme hulde brengt hij aan de mannen, die het initiatief hebben genomen en gaat daarna na welke taak door het Instituut kan worden vervuld en welke invloed van dit lichaam kan uitgaan bij het tot stand komen der juiste betrekkingen tusschen Nederland en zijne koloniën. Vanzelf komt daarbij 't Koloniaal Museum, thans te Haarlem gevestigd, ter sprake, dat, gelijk men weet, naar Amsterdam wordt overgebracht, om in het Koloniaal Instituut te worden opgelost.

Weekblad voor Indië.

Inhoud van No. 10: Van den vooruitgang in China, Het Chineesche parlement, door H. B. (orel). — De toekomst van Jong-Indië. II: Bij den dienst der Staatsspoorwegen, door M. van Geuns (hoofddoel van dit artikel is te doen uitkomen, dat, volgens den schr., de dienst der staatsspoorwegen aan de Indische jongelingschap goede vooruitzichten biedt). — Lain doelo, lain sekarang (wetenschap en cultuur), door Felix. — De uitvaart van luitenant-generaal P. C. v. d. Willigen (met portret) en afbeeldingen). — Het Vilajet Tripolitanî. Reisschetsen van H. van Kol (met kaartje en platen). — Nout's gemakkelijke Oostinjereis (met portret), door Gabriël. — De Paupers. Roman uit de Indo-Europeesche samenleving (vervolg), door Victor Ido.

Teysmannia.

Aflevering 6 van den loopenden jaargang van Teysmannia bevat de volgende artikelen: Mededeelingen betreffende de caoutchouc-cultuur (vervolg), door W. R. Tromp de Haas. — Coelogyne X Stanny (orchidee), door Dr. J. J. Smith. — Een en ander over de fermentatie van thee, door Dr. Ch. Bernard. — Over den grond van Java (vervolg), door Dr. E. C. Jul. Mohr. — De handelswaarde van den afval bij de Manillahennepbereiding, door E. de Kruyff. — De Behrendt-ontvezelmachine, door E. de Kruyff. — Rubber op de Londensche markt. — Korte berichten uitgaande van het Departement van Landbouw: Verslag betreffende eenige in een deel der afdeelingen Madjalengka en Cheribon gedurende den Westmoesson 1908/09 genomen vergelijkende proeven met het planten van droog en nat gekweekte padibibit, door H. de Bie. — Manihot dichotoma, door W. J. Gallois.

Het onderwijs-vraagstuk in Ned.-Indië.

In No. 30 van De Indische Mercur is in extenso opgenomen de door Mr. C. Th. van Deventer in het

Koloniaal Museum uitgesproken rede over het Onderwijs-vraagstuk in Nederlandsch-Indië.

Het standpunt door den heer Van Deventer in deze aangelegenheid ingenomen, mag als algemeen bekend worden verondersteld. Voor geheel Insulinde acht Mr. v. D. een jaarlijksche uitgave van acht miljoen noodig om het onderwijs voor de inlandsche bevolking op behoorlijke grondslagen te vestigen.

Genoemd Meccur-Nr. brengt overigens de volgende bijdragen: Vergadering van de Soekaboemische Landbouw-Vereeniging (merkwaardig dat de heer L. A. T. J. T. van Oijen te 's-Gravenhage, wiens beantwoordingen van door het Koloniaal Museum uitgeschreven prijsvragen bijna immer bekroond worden, ook nu weder bekroond werd met zijne inzending, bevattende een geschiedkundig overzicht van de theecultuur). — Verslag van de Handelsvereeniging te Soerabaja over het jaar 1909. — Jaarverslag der Kamer van Koophandel en Fabrieken te Rotterdam over 1909. — Kultuurberichten (De suikercampagne op Java. — Particuliere landerijen op Java. — Rubberaanplantersvereeniging te Medan. — De bacovenkultuur in Suriname). — Kleine mededeelingen (Diamanten op Borneo. — Cholera in Indië. — Een bulletin van het Koloniaal Museum over de samenstelling van Indische voedingsmiddelen). — Financiële berichten en verslagen, en de overige vaste rubrieken.

Ten slotte zij de aandacht gevestigd op de jongste aflevering van het Marineblad, bijblad op de Verslagen der Marine-Vereeniging, waarin is opgenomen het vervolg van „De derde voyagie van Gijsbert Heecq naar Oost Indië”, uitgegeven (met noten) door den heer S. P. l'Honoré Naber.

Leestafel HEULSTRAAT 17.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West”, Heulstraat No. 17, den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9 uur tot 6 uur 's namiddags.

Museum voor Land- en Volkenkunde, verslag van het jaar 1909.

Inlandsche landraadvoorzitters en Inl. bestuursambtenaren door F. Fokkens.

Acht dagen in de Padangse bovenlanden door L. C. Westenenk.

Inl. ambtenaren ter Sumatra's Westkust no. 1. Tijdschrift Minangkabau Vereeniging.

12e jaarverslag van den nationalen bond voor vreemdelingenverkeer in Nederland.

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bataviaasch Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra Courant, De Surinamer Courant, Soerabaiasch Handelsblad, Nieuwe Soer. Crt., Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en trou, Vrede door recht, De Stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Indologenblad, De Banier, Neerlandia, Jong Indië, De Booschapper, Revue économique, Indische gids, Weekblad voor handeldrijvenden en industrieelen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Sociaal Weekblad, Ned. Zendingenbode, Maandbericht van het Ned. Zending-genootschap, Indisch genootschap, Weekblad voor Ned-Indië, Insulinde, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und Belgien, en tal van andere brochures, jaarverslagen, enz. enz.

Vervolg opgave van bladen en tijdschriften welke nieuw ter lezing zijn gelegd in de Leeszaal, Laan v. Meerdervoort 195, Den Haag, die dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 10 uur vóór- tot 6 uur namiddags.

De Javabode t/m 6 Juli 1910;
De Sumatrapost t/m idem;
Het Soer. Handelsblad t/m 5 Juli 1910;
Het Ned-Ind. Effectenblad No. 26;
De Indische Meccur No. 31;
Handelsberichten v/h Min. van Landbouw 176;
De Indische Gids Augustus-afl.;
Weekblad voor Indië No. 10.

Naamlijst van nieuw toeger. Leden

Naam	Contributie
Mr. M. F. de Monchy, Amsterdam	f 5.—
C. G. Swanenburg de Veije, „	— 2.—
J. C. Gooyer, „	— 2.50
H. J. Stroband, Onderwijzer N.-I., Apeldoorn	— 2.—
Mevr. de Wed. van Asperen geb. Joosten, „	— 5.—
Mej. van Epen Wartel, Driebergen	— 2.—
J. W. de Raedt, Gent (Geld.)	— 2.50
A. de Bruyn, Refend. Dep. van Financiën 's-Gravenhage	— 2.50

F. J. Couwenberg, Contr. B. B., m. v., 's-Gravenhage	f 2.—
C. W. von Lutzow, „	— 2.50
G. J. Meyers, Ing. B. O. W., N.-I., „	— 2.—
G. D. van Rawenswaay, Contr. B. B., „	— 2.—
B. H. de Waal, „	— 2.50
Eerwaarde Heer G. Jonckbloet, „	— 2.—
F. A. de Witt, Alg. Ontv. N.-I., „	— 2.—
E. F. A. Zeegers, Kapt. Inf. O.-I. L., „	— 2.50
H. J. Hofstede, „	— 2.50
D. van Hinloopen Labberton, „	— 2.50
Leeraar in de Jav. taal, „	— 2.—
E. C. van Swieten, gep. Maj. O.-I. L., „	— 10.—
Mr. A. van Gennep, oud-adv. N.-I., „	— 2.—
J. C. Monteiro, O.-I. Ambt., m. v., „	— 2.—
Kneefel, O.-I. Ambt., „	— 2.—
Jhr. Mr. Dr. H. A. van Karnebeek, Ref. Dep. v. Kol., „	— 3.—
Mr. F. D. E. van Ossenbruggen, Leeraar Opl. School, Inl. Ambt., „	— 2.50
L. Maitimo, Comm. Res. Kantoor N.-I., m. v., „	— 2.—
Mevr. I. G. IJssel de Schepper—van Baak, „	— 2.—
C. Bürgemeester, Particulier, „	— 2.—
C. Kim, O.-I. Ambt., m. v., „	— 3.—
L. Lob, Ing. B. O. W., m. v., Groningen	— 2.50
A. van Bon, Haarlem	— 2.50
H. H. F. Roos, Oud-Resident, „	— 2.50
G. W. Pantekoek, 1e Luit. Kwart.m., „	— 5.—
W. Stroband, Ind. Ambt., „	— 2.50
Mevr. de Wed. Dr. J. G. Koldewijn geb. Kleyn Schurel, Hilversum	— 2.50
J. W. Spanjaard, „	— 2.50
C. N. de Boer, Theor. Arts, Koog a/d. Zaan	— 2.—
Dr. C. H. Felix, Officier van Gezondheid N.-I., Nijmegen	— 2.50
M. C. Jaütze firma van Overzee, Rotterdam	— 2.50
W. Vermeulen, Tolbert (Gr.)	— 2.—
J. de Gooyer Jr., Utrecht	— 2.—
Dr. A. Pulle, „	— 2.—
Mej. J. A. P. Zelle, Velp	— 2.50
N. J. Gerharz, Luit. Kapelm. Stadmuziek, Batavia	— 2.50
M. C. Schadee, Ass.-Res. voor de Politie, Makassar	— 5.—

Aan leden, die verhuizen, wordt verzocht hiervan den Administrateur, Verhulststraat 51, Den Haag, kennis te geven met vermelding zoowel van het oude als het nieuwe adres.

MEDEDEELINGEN.

Van het Dagel. Bestuur der Vereeniging.

Ten vervolge op de bekendmaking betreffende de benoembaarheid tot klerk bij den post-, telegraaf- en telefoondienst in Nederlandsch-Indië, opgenomen in het Koloniaal Weekblad van 30 Juni j.l., No. 26, wordt medegedeeld, dat door het Informatie-Bureau een schrijven is ontvangen van den Hoofd-Inspecteur, Chef van den Post- en Telegraafdienst in Ned-Indië, d.d. 24 Juni j.l., No. 8176, van den volgende inhoud:

Naar aanleiding van uwe circulaire, gedateerd Februari j.l., ontvangt u hierbij één exemplaar van het Indisch Staatsblad 1910 No. 329, en één exemplaar van het Indisch Staatsblad No. 336, houdende respectievelijk de regeling van het personeel bij den post-, telegraaf- en telefoondienst, en de programma's voor de examens voor commies der 2e en 1e klasse.

De voorwaarden van benoembaarheid tot de verschillende bij den post-, telegraaf- en telefoondienst bestaande betrekkingen zijn opgenomen in het Indisch Staatsblad 1910 No. 238 (Koninklijk besluit van 10 Januari 1910 No. 57), terwijl de Javasche Courant van 17 Juni j.l. het reglement voor den opleidingscursus voor commies der 2e klasse vermeldt.

Om tot klerk bij den post- en telegraafdienst te worden benoemd moet de candidaat zooals alle Indische beambten en ambtenaren minstens voldaan hebben aan het zoogenaamde klein-ambtenaarsexamen (Indisch Staatsblad 1864 No. 194), en wordt alsdan benoemd op eene minimum-bezoldiging van f 40.— 's maands, met verhoogingen naar verdienste tot f 150 's maands en daarna jaarlijks f 10 per maand tot f 200 's maands als maximum.

Zoodra de klerk f 150 's maands heeft bereikt, krijgt hij den titel van commies der 3e klasse.

De aanvangsbezoldiging is overigens afhankelijk van het diploma of getuigschrift, dat de candidaat kan overleggen, en bedraagt: f 40 's maands voor hen, die in het bezit zijn van een diploma klein-ambtenaarsexamen; f 45 's maands voor hen, die geslaagd zijn in het admissie-examen Hoogere Burgerschool; f 55 's maands voor hen, die geslaagd zijn in het overgangsexamen van de 1e naar de 2e klasse der Hoogere Burgerschool; f 65 voor hen, die geslaagd zijn in het overgangsexamen van de 2e naar de 3e klasse der H. B. S.; f 75 's maands voor hen, die geslaagd zijn in het overgangsexamen van de 3e naar de 4e klasse H. B. S.; f 80 's maands voor hen, die geslaagd zijn in het overgangsexamen van de 4e naar de 5e klasse der H. B. S. of in 't bezit zijn van het eindexamen der H. B. S. met driejarige cursus; f 100 's maands voor hen, die in het

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP
Maatschappij tot Exploitatie van Onroerende Goederen
„MOOI NEDERLAND”,
gevestigd te 's-Gravenhage, Koningin Emmakade 107,
exploiteert uitsluitend fraai en gezond gelegen terreinen in Nederland, o.a. het Villa-Park „Berg en Dal” (Sterrenberg en Keteldal), Gemeente UBERGEN.
Gelegen aan de beide groote wegen Nijmegen—Kleef, 80 Meter boven 't water, zuivere zandbodem, fraai en afwisselend houtgewas, schoone vergezichten, geregelde tramverbindingen, ruime en gemakkelijke verkeerswegen. Ontworpen Electriche Bergtram door het geheele terrein.
Terreinen van alle afmetingen te bevragen aan het Kantoor der Vennootschap en bij den Heer A. CREMERS te Berg en Dal (bij Nijmegen).

OPRUIMING.
J. JANSEN,
KEPPLERSTRAAT 115.
bij de Regentesselaan.
Telefoon No. 2723.

Karpetten.
Linoleums.
Tafelkleeden.
Linnen loopers.
Matten.
Zeilen.
Vitrages.
Wollen loopers.
Divandekken.

2e hands MEUBELEN.
Magazijn geopend 's m. 8—'s av. 10 uur.
In- en Verkoop
van geheele en gedeelten van **INBOEDEL.**
Behangerij, Stoffeerderij en Beddenmakerij.

W. POPPINK, :: :: TELEFOON No. 4485.
Prins Hendrikstraat 141-143.
Geheel gepantserde Hutkoffers. Voor het bagageruim, 100 cM. lang, 50 cM. breed, 50 cM. hoog, m. bak f 12.50. Voor de hut 100 cM. lang, 50 cM. breed, 36 cM. hoog, m. bak f 11.50. Voor de hutten der nieuwe booten 100 cM. lang, 50 cM. breed, 40 cM. hoog, m. bak f 12.—

Holland-China-Theehandel
DEN HAAG.
Kon. Emmakade 2, Tel. 3472.
VRAAGT ONZE:

DEGELIJKE CARTON VERPAKKING

ONVERTROFFEN KWALITEIT

TUANK THEE

Prijzen No. 1 f 0.80
No. 2 „ 1.—
No. 3 „ 1.25
No. 4 „ 1.50

Bij 5 ponden tegelijk.
Franco plaats en postkantoren Nederland.

bezit zijn van het eindexamen der H. H. S. 5; f110 's maands voor hen, die voldaan hebben aan het examen voor klerk der posterijen en telegrafie in Nederland; f120 's maands voor hen, die als klerk der posterijen en telegrafie in Nederland hebben gediend, dus als zoodanig definitief benoemd zijn geweest; terwijl voor elk jaar dienst in Nederland f5 's maands verhooging wordt toegekend tot f150 's maands.

De verhoogingen naar verdienste van f40 tot f150 's maands zijn zoo geregeld, dat zij aanvankelijk f5 's maands per jaar bedragen, maar voor allen f10 's maands per jaar worden, zoodra een inkomen van f80 's maands is bereikt. Voor hen, die dus op een aanvangsbezoldiging van f80 of daarboven in dienst treden, zijn de verhoogingen f10 's maands per jaar.

Voor de getuigschriften, afgegeven voor de zelfstandige bediening der Morse-, Sounder- en Recorder-toestellen wordt mede f5 's maands verhooging van traktement toegekend.

Voor de opleiding tot commies der 2e klasse is van gouvernementswege te Batavia een cursus opgericht. Om tot dien cursus te worden toegelaten moet men minstens in het bezit zijn van een eindexamen H. B. S. 3, een getuigschrift van het overgangsexamen van de 3e naar de 4e klasse eener H. B. S. 5, of voldaan hebben aan een toelatingsexamen, dat met bovengenoemde examens gelijk staat, of het examen voor klerk der posterijen en telegrafie in Nederland met goed gevolg hebben afgelegd.

Personen, die geslaagd zijn in het examen voor klerk, aspirant-commies of surnumerair der posterijen en telegrafie in Nederland, zijn vrijgesteld van het afleggen van het eindexamen van den cursus voor commies der 2e klasse in de vakken, waarin zij in Nederland toonden voldoende kennis te bezitten.

Klerken bij den post- en telegraafdienst in Nederlandsch-Indië, die ingevolge één der bovengenoemde examens toegang hebben tot bedoelden cursus, zullen geleidelijk, voor zoover de dienst zulks toelaat, met behoud van salaris in de gelegenheid worden gesteld de lessen te volgen.

Op zeer jeugdigen leeftijd kunnen op die wijze personen, die vooruit willen, zich een salaris van f150 's maands met 6 driejaarlijksche verhoogingen van f25 's maands tot een maximum van f300 's maands verzekeren. Bovendien kunnen die verhoogingen voor het verstrijken van den daarvoor gestelden termijn bij buitengewone geschiktheid, alsook wegens het met goed gevolg afleggen van het examen voor commies der 1e kl. worden toegekend.

De bevordering tot commies der 1e kl. geschiedt na afgelegd examen, dat vergelijkend is. Het rangnummer wordt dus bij het examen vastgesteld. Verder geschiedt de bevordering tot kantoorchef 2e en 1e klasse in den regel naar ancienniteit, terwijl hoofdkantoorchefs meestal bij keuze worden benoemd.

Adjunct-inspecteurs c.q. inspecteurs worden gekozen uit hen, die het examen voor commies 1e kl. hebben afgelegd.

Van het Informatie-Bureau.

Ter beschikking van den gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië kunnen worden gesteld praktisch ontwikkelde onderwijzeressen, om te worden benoemd tot hulponderwijzeres bij het openbaar Europeesch lager onderwijs daar te lande.

Zij, die ter beschikking van den gouv. generaal van Nederlandsch-Indië worden gesteld, ontvangen:

- eene gratificatie voor uitrusting ten bedrage van f500;
- vrijen overtocht naar Batavia als gouvernementspassagier der 1e klasse, indien zij de hoofdakte bezitten, en als gouvernementspassagier der 2e klasse, indien zij die akte niet bezitten;
- een voorloopig traktement van f100 's maands ingaande met den dag van aankomst te Batavia.

Zij moeten zich schriftelijk verbinden om, ingeval zij niet met de aan te wijzen reisgelegenheid naar Nederlandsch-Indië vertrekken, of om andere redenen dan welbewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan, ontslagen worden binnen 5 jaren na aankomst op Java, onverwijld in 's lands kas terug te storten wat is betaald wegens gratificatie voor uitrusting en wegens overtocht naar Indië.

In Indië worden zij in alle opzichten als burgerlijke ambtenaren beschouwd en de bepalingen omtrent verloven, wachtgelden, pensioenen en het weduwen- en weezenfonds zijn derhalve op haar van toepassing.

Te haren aanzien gelden overigens de hieronder volgende bepalingen.

Zij, die voor uitzending wenschen in aanmerking te komen, moeten zich vóór 15 Augustus 1910 aanmelden bij het Departement van Koloniën, bij een op zegel geschreven request, onder overlegging van:

- hare akte(n) van bekwaamheid;
- hare geboorteakte, en
- een bewijs van goed maatschappelijk gedrag, afgegeven door den burgemeester harer woonplaats.

Zij worden vóór hare uitzending onderworpen aan een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek.

Regeling van de klassen en de bezoldigingen der onderwijzeressen aan de openbare Europeesche lagere scholen in Nederlandsch-Indië.

De onderwijzeressen der openbare Europeesche lagere scholen in Nederlandsch-Indië zijn verdeeld in drie klassen.

Tot de eerste klasse behooren de onderwijzeressen die eene akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzeres bezitten en geplaatst zijn aan het hoofd van de eerste openbare lagere scholen, zoodra van die scholen bij welke aan de hoofdonderwijzeres minstens twee hulponderwijzeressen zijn toegevoegd. Zij genieten een bezoldiging van f250 's maands.

Tot de tweede klasse behooren de onderwijzeressen, die eene akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzeres bezitten en aan het hoofd van de overige scholen of als eerste-hulponderwijzeres aan de in de voorgeaande alinea bedoelde scholen zijn geplaatst. Zij genieten een bezoldiging van f200 's maands.

De overige onderwijzeressen zijn hulponderwijzeressen. Zij genieten een bezoldiging van f125 's maands. Bij ontstentenis van een hoofdonderwijzeres aan het hoofd eener school geplaatst, of als eerste-hulponderwijzeres bij de in alinea 2 bedoelde scholen werkzaam gesteld, genieten zij, zoolang zij als zoodanig werkzaam zijn, een bezoldiging van f200 's maands.

De onderwijzeressen genieten vrije woning of, bij gemis daarvan, een schadeloosstelling, die der 1ste klasse van f70 's maands, die der 2e klasse van f60 's maands en de hulponderwijzeressen van f50 's m.

De onderwijzeressen der 1e en 2e klasse genieten zes traktementsverhoogingen, ieder ten bedrage van f50 's maands; de hulponderwijzeressen vier verhoogingen, ieder ten bedrage van f25 's maands. Die verhoogingen worden toegekend telkens na omekomst van drie volle dienstjaren.

Een onderwijzeres tot een hogere klasse bevorderd wordende blijft in het genot der reeds verkregen traktementsverhoogingen en de tijd verstreken na de laatst verkregene verhoging komt in rekening bij de toekenning der eerste verhoging in de hogere klasse, echter met dien verstande, dat nimmer meer dan zes verhoogingen worden genoten, zullende naarmate in de hogere klassen aanspraak op een voor die klasse vastgestelde verhoging wordt verkregen, zoodra deze meer dan de zesde zoude zijn, een vroeger in de lagere klasse verkregen verhoging vervallen.

Traktementsverhoogingen ten bedrage van f25 's maands, waarop na het bezit der akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzeres door eene hulponderwijzeres recht is verkregen, worden bij hare bevordering tot een hooger rang omgezet in even zoovele verhoogingen van f50 's maands.

Bij terugstelling tot hulponderwijzeres worden deze verhoogingen tot haar oorspronkelijk bedrag teruggebracht.

Mindere geschiktheid, plichtverzuim of andere redenen van ernstigen aard kunnen aanleiding geven:

- tot terugstelling van een onderwijzeres in een lagere klasse;
- tot het aanwijzen van een bepaalden tijd, die ter erlanging van verdere traktementsverhoogingen buiten berekening blijft;
- tot het opleggen van beide straffen te zamen.

Behoudens het bovenstaande bij terugstelling tot hulponderwijzeres blijft een teruggestelde onderwijzeres in het genot der reeds verkregen traktementsverhoogingen.

Bij de berekening der dienstjaren, voor de erlanging van traktementsverhoogingen gevorderd, komen niet in aanmerking:

- de tijd met verlof buiten Nederlandsch-Indië doorgebracht;
- de tijd op wachtgeld, nonactiviteit of anderszins buiten betrekking doorgebracht;
- de tijd uit hoofde van berispelijk gedrag onder suspensie doorgebracht.

(Nederl. Staatscourant van Woensdag 20 Juli '10 No. 167.)

Officiële Berichten.

Uit de Javasche Courant van 1 Juli 1910. No. 52.

Benoemingen, enz.

Civiel Departement.

Verleend: één jaar verlof aan den architect E. de Graaf, den griffier van een landraad B. P. A. Jacobsz Rosier en den onderwijzers J. B. Kreeft en J. A. H. Smeets.

Ontslagen: op verzoek eervol de onderwijzer W. S. Bazendijk, de inlandsche arts Mas Soejoedono, de schout voor de politie A. G. Calmer, de ingenieur B. V. E. Houthuysen, de onderwijzeres C. D. van der Putten en de opzichter C. T. J. Hamel.

Benoemd: tot commies te Semarang Ch. G. Riekerk; tot onderwijzeres 2e kl. mej. L. B. C. Balkstra; tot stationscommies P. M. A. Perret; tot hulppredikar te Masembi J. H. Duijverman, te Ratahan G. Land; tot adj.-gouvernements-accountant J. van Dooremaal; tot vendumeester te Batavia F. Barthélemy; tot onderwijzer 2e kl. M. Rink; tot ass.-resident van Pasoeroean J. A. A. van der Ent, van Bandoeng J. J. Verwijk; van Japara jhr. E. de Stuers, van Klaten A. J. W. Harloff; tot commies te Soerabaja J. Pietersz.

Gesteld: ter beschikking van den directeur van financiën D. E. Brouwer.

Geplaatst: in de residentie Soerabaja de asp.-controleur W. B. van der Wilde; in de residentie Batavia de controleur W. E. Rappard.

Benoemd: tot hulponderwijzeres te Bandoeng mej. E. van Oorschot.

Overgeplaatst: naar Pannekasen de onderwijzer M. Rink.

Militair Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den 1en luitenant-kwartiermeester R. C. Vetter; twee jaar aan den 2en idem H. H. Maas; een jaar aan den opziener J. Ch. Wensel.

Bevorderd: tot 1e luit.-kwartierm. J. R. Pronk; tot 1e luit. der art. M. C. Hoenkamp.

Ontheven: van zijn detachering bij het hoofdbureau van den generalen staf H. Cramwinckel.

Uit de Javasche Courant van 5 Juli 1910. No. 53.

Civiel Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den onderwijzer P. K. de Klerk; 2 jaren aan den houtvester E. H. B. Brascamp; een jaar aan den adj.-administrateur W. F. H. Lastdrager; den adj.-houtvester B. F. Haag; den controleur G. L. J. D. Kok; de onderwijzeres mej. C. M. Walter; den commies A. A. de Wolff; de onderwijzeres mej. L. J. de Rochement; den chef der 4e afd. S.S. op Java J. N. van Affelen van Saemsfoort; den klerk J. Scheffer en den commies F. W. J. Mansvelt Beck.

Ontslagen: op verzoek eervol de klerk J. Ch. de Visser; de leerling-opziener A. C. Labaar; de opzichter W. Ramers.

Belast: met de waarneming der betrekking van buitengewoon voorzitter van den landraad te Mr. Cornelis mr. A. E. Ellerman; van Djember mr. R. J. M. Verheijen; van Probolinggo mr. G. G. van Kleef.

Ingetrokken: de benoeming van P. v. Tubergen tot ass.-resident van Indragiri.

Benoemd: tot onderwijzer 2e kl. A. D. Klok; tot buitengewoon voorzitter van den landraad te Bandoeng mr. B. J. M. Hanlo, te Muntok mr. H. Oele, te Trenggalek mr. C. W. Wormser; tot ass.-resident van Priaman K. Lorch; van Indragiri J. L. Lans; tot ass.-resident-secretaris der res. Tapanoei J. W. Campagne, van Rembang Th. J. W. S. Neijs; tot ass.-resident van Bangkalan W. F. van Zutphen; tot inspecteur der in- en uitvoerrechten N. J. Roelfsema; tot tijdelijk id. G. L. Waanders; tot machinist te Tandjoengpriok J. Meijer; tot wedono van Padaherang Raden Prawiradiredja, van Tjisondari Raden Tanoewidjaja.

Geplaatst: in de res. Soerabaja de asp.-contr. G. A. Calkoen; in Madoera de controleur W. H. Bethbeder; in Semarang H. van Ophuysen, in Benkoelen P. A. Oudemans.

Militair Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den 1en en 2en luit.-kwartierm. J. H. Swartjes en J. C. Patoir; aan den majoor der inf. J. W. Beukers.

Hersteld: in activiteit de kapitein der artillerie J. Schultz.

Geplaatst: te Koeta-Radja de 1e luit. A. Landzaat; te Banjoe-Biroe de kapt. der art. J. Schultz; te Batavia de off. van gezondheid P. Cool; te Salatiga de ritmeester J. J. Neuman.

= = Smakelijk Brood! = =

Electrische Bakkerij CARELS

PIET HEINSTRAT 66 - TELEPHOON 6286 - NOORDEINDE 21

VACANT